

Avtal för digital leverans
Slutrapport 2010-08-31

Avtal för digital leverans 2010

”Riktlinjer för leverans av BIM-databaser för bygg- och fastighetssektorn med avseende på ansvar, upphovsrätt, äganderätt och nyttjanderätt”.

Slutrapport

2010-08-31

Finansierat av:
SBUF (projekt 12303)
STD Svenska Teknik och Designföretagen
Byggherrarna

Innehåll

1. Förord
2. Sammanfattning
3. Projektets målsättning
4. Genomförande
5. Projektresultat
6. Spridning av projektresultat
7. Framtida behov
8. Ekonomi
9. Referenser

Bilagor

- A Avtalsmall (3 sid)
- B Instruktion till avtalsmall (4 sid)

1. Förord

BIM-verktyget innebär stora möjligheter till en effektivare bygg- och förvaltningsprocess. Den information som skapas redan i tidiga skeden av produktbestämningen kan bibehållas och vidareutvecklas under byggnadens hela livscykel. Visionen om en obruten informationskedja håller på att bli verklighet.

Därmed skapas även möjligheter för sektorns aktörer att ta över information som skapats i ett skede för en viss användning t ex produktion till att användas i ett annat skede för annan användning t ex förvaltning. Förutom lösningar på de tekniska problem kring informationsstrukturer, informationens spårbarhet och dataöverföringar som krävs vid ett utvidgat nyttjande uppstår behovet av att klargöra de legala aspekterna av äganderätt, nyttjanderätt och ansvar vad gäller den digitala informationen.

Dessa legala frågor har diskuterats alltsedan 2DCAD-tekniken började tillämpas i sektorn. Behovet av nya ”CAD-anpassade” riktlinjer har dock varit litet eftersom man kunnat följa de gamla ritningsbaserade regelverken kring ansvar och nyttjanderätt. Det har dock inneburit att hanteringen av den digitala informationen brustit i stringens till förfång för långsiktig kvalitet och effektivare processer.

Med BIM sker ett paradigmskifte i informationshanteringen. Ritningen är inte längre den yttersta bäraren av informationen utan ska ses som en av flera rapporter som kan sökas fram ur BIM-databasen. Databasens (modellens) information kan även användas direkt som indata i andra system utan att de först skrivs ut på papper. Det är uppenbart att de regler för beställarens användning och nyttjanderätt liksom konsultens ansvar som anges i ABK 09 måste kompletteras med riktlinjer för hanteringen av den digitala informationen.

Detta projekts syfte är att skapa riktlinjer för hur sektorns aktörer ska hantera de leveranser av digital information som idag är en självklar del av varje byggprojekt med hänsyn till beställarens användning och konsultens ansvar. De riktlinjer som tagits fram i detta projekt gäller såväl hanteringen av BIM-modeller som annan digital information i den omfattning de utgör en del av överenskommet uppdragsresultat.

Stockholm 2010-08-31

Håkan Blom
Projektledare

2. Sammanfattning

Projektet har resulterat i en avtalsmall som är avsedd att användas som bilaga till ett uppdragsavtal där uppdragsresultatet eller delar därav ska levereras digitalt.

Avtalsmallen förutsätter att beställaren upprättat en specifikation för den digitala informationen som ska levereras med uppdragsresultatet.

För att specificera den digitala leveransen beskrivs leveranssätt, leveransens egenskaper t ex format och leveransens innehåll som är avsett att täcka merparten av dagens användning. För mer komplexa leveranser hänvisas till rekommendationerna i Bygghandlingar 90, del 8, utgåva 2 "Leveranser av digital information" eller Föreningen för förvaltningsinformations tillämpningsanvisningar version 2010:FFi (www.Fi2.se).

Detta projekt handlar om kraven på den slutliga leveransen av det färdiga uppdragsresultatets digitala information. Det innebär att det kontinuerliga informationsutbyte som pågår under projektering inte omfattas av dessa riktlinjer, men det förefaller naturligt att man under denna process anpassar verktygen och den digitala informationen till den slutligt avtalade leveransens utformning.

Eftersom beställarens behov av den digitala informationen kan innebära speciella krav blir en särskild mottagningskontroll nödvändig för att kunna godkänna en leverans. Olika nivåer på mottagningskontroll har möjliggjorts i avtalsmallen.

Beställarens möjlighet till användning och framtida nyttjande av uppdragsresultatet regleras enligt ABK 09. I avtalsmallen ges parterna möjlighet att precisera detta beträffande den digitala informationen. Samma gäller konsultens ansvar.

Slutligen kan parterna i denna avtalsmall avtala om hur den digitala informationen ska arkiveras och vem som tar ansvaret för detta.

I det fall som den digitala informationen innehåller enheter (filer, objektet etc) som skapats av olika aktörer vid olika tillfällen kan det finnas behov av att i efterhand fastställa informationens ursprung, dvs informationen ska vara fullt spårbar. Detta är betydelsefullt vid ansvarsfrågor. I dagsläget (mars 2010) är denna funktionalitet sällsynt hos de programvaror som allmänt tillämpas i byggsektorn, vilket parterna bör observera innan krav på spårbarhet ställs i leveransspecifikationen. På sikt måste dock programvaror med den funktionaliteten bli tillgängliga på marknaden.

Avtalsmallen görs fritt tillgänglig från OpenBIMs hemsida. Utformningen av avtalsmallen är förberedd för att kunna länka till generella mallar som följer anvisningarna enligt Bygghandlingar 90, del 8, utgåva 2 beträffande leveransspecifikation och mottagningskontroll. Sådana mallar har inte skapats i projektet, men tillstånd från SIS-förlag för att i framtiden göra detta har anskaffats i detta projekt.

3. Målsättning

Projektets mål är att ta fram riktlinjer för konsultens ansvar och beställarens användning och nyttjanderätt av den del av avtalat uppdragsresultat som avser den digitala informationen och som specificerats i en av beställaren framtagen specifikation av den digitala informationen.

Detta projekts riktlinjer avser således endast uppdragsresultatets digitala information. Uppdragsresultatets fackmässiga innehåll omfattas inte av dessa riktlinjer utan följer det uppdragsavtal som tecknats av parterna enligt ABK 09.

Genom leveransspecifikationen av den digitala informationen definierar beställaren hur den digitala informationen ska utformas och levereras för att passa beställarens önskade användning av uppdragsresultatet så att beställarens nyttjanderätt av uppdragsresultatet i dess helhet uppfyller vad som regleras enligt ABK 09 kap 7.

Till de legala aspekterna hör även äganderätt och upphovsrätt. Äganderätten till "...originalhandlingarna liksom till de datafiler som handlingarna framställts ur" regleras enligt ABK 09.

Upphovsrätten har inte behandlats i detta uppdrag, eftersom den inte påverkas av om uppdragsresultatet skapats ur digital information eller inte.

Mallarna har utformats så att den administrativa bördan bli så liten som möjligt för normala byggprojekt. Stor omsorg har därför lagts på att utforma en enkel webb-applikation som även innehåller tydliga instruktioner.

4. Genomförande

Projektet har drivits av en arbetsgrupp med representanter för sektorns olika aktörer. Arbetet har stämts av mot en referensgrupp.

Arbetsgruppen har bestått av:

Håkan Blom	ordförande och projektledare
Håkan Albrecht	jurist Byggherrarna
Inge Andersson	Skandinaviska Byggelement AB
Jan-Olof Edgar	Bjerking AB
Mats Fryxell	NCC Construction Sverige AB
Anna Haara	Akademiska Hus i Stockholm AB
Olof Johnson	jurist VVS Företagen
Inger Lindberg Bruce	Scheiwiller Svensson Arkitekter AB

Arbetsgruppen har haft 6 möten plus ett avslutande telefonmöte.

Referensgruppen har bestått av:

Tomas Alsmarker	Tyréns AB
Anders Ekström	NCC Construction Sverige AB
Rikard Espling	Skanska
Tore Strandgård	Incoord
Gunilla Qvarnström	White
Anders Rönneblad	Cementa AB
Stefan Sandesten	Byggherrarna
Erik Westin	Akademiska Hus i Stockholm AB

Avstämning mot referensgruppen har gjorts vid 2 tillfällen samt vid ett telefonmöte.

5. Projektresultat

Projektet har resulterat i en avtalsmall som är avsedd att användas som en bilaga till ett uppdragsavtal enligt ABK 09 där uppdragsresultatet eller delar av detta ska levereras digitalt. Avtalsmallen ska även kunna användas som ett fristående avtal.

För varje enskild avtalspunkt finns en instruktion, som förklarar avsikten med avtalspunkten och ger anvisningar för olika alternativ.

Avtalsmallen och instruktionen har lagts upp för åtkomst via Internet på OpenBIMs hemsida fritt tillgänglig för sektorns aktörer, www.openbim.se/avtal. Mall och instruktion har även lagts upp som pdf-filer för nerladdning.

Omfattning av digital leverans

I avtalets inledande del har parterna givits möjlighet att precisera omfattningen av den digitala leveransen genom att ange vilket skede som gäller för uppdraget. Skedesindelningen följer den praxis som traditionellt tillämpas i sektorn, men som i många fall inte överensstämmer med det arbetssätt som är optimalt vid användning av BIM. Som exempel på detta kan nämnas att objekten i en modell ofta har högre detaljeringsgrad än vad som motiveras av de tidiga skedena, utan att de därför inneburit merarbete att skapa dessa objekt.

Det finns således starka skäl att se över vilken ”konkretiseringsgrad” av en modell som är relevant för avsedd leverans snarare än vilket traditionellt skede som leveransen ska omfatta. I det danska utvecklingsprojektet ”det digitale byggeri” har en sådan struktur tagits fram. En svensk motsvarande utveckling skulle vara till stor nytta för framtiden

Leveransspecifikation av digital information

För att kunna precisera hur den levererade digitala informationen ska användas och vilket ansvar som den part har som skapat informationen har måste beställaren specificera – ofta i samråd med konsulten - vad som ska levereras och hur mottagningen av en leverans ska gå till. I avtalsmallen införs därför möjlighet att precisera leveransen vad gäller leveransens egenskaper, ingående informationsmängders egenskaper och leveransinnehållets omfattning i övrigt.

För att specificera den digitala leveransen har mallen försetts med två huvudalternativ. Den *förenklad leveransspecifikationen* är tänkt att användas för enklare ”vardagsprojekt” och den *utökad leveransspecifikationen* för de fall där den förenklade specifikationen inte räcker till.

För den *utökade leveransspecifikationen* har tre möjligheter täckts in. Huvudalternativet är att man gör en specifikation som följer rekommendationerna i Bygghandlingar 90, del 8, utgåva 2 ”Digitala leveranser för bygg och förvaltning” (nedan kallad BH90). Den information som därvid ska specificeras handlar om *leveransens egenskaper, informationsmängders egenskaper* samt *objekts egenskaper*. Till detta krävs ett leveransmeddelande, dvs leveransens ”följesedel”. Mallar för sådana specifikationer har inte framtagits i detta projekt, utan hänvisning görs till rekommendationerna i BH90. Se vidare *kap 7 Framtida behov*.

I det andra alternativet för den utökade leveransspecifikationen hänvisas till Föreningen för Förvaltningsinformations framtagna tillämpning av BH90 vid leverans av information för förvaltningsskedet, ”Digitala Informationsleveranser till och från Förvaltning, Tillämpningsanvisning version 2010:FFi. Se www.Fi2.se.

Som ett tredje alternativ anges möjligheten att hänvisa till någon annan framtagna tillämpning eller handbok, t ex beställares IT-handböcker eller andra instruktioner. En sådan specifikation kan även bli aktuell i de fall då leveransspecifikation enligt BH90 inte är tillräcklig, t ex vid leverans av särskild produktionspecifik information.

Spårbarhet

Frågan om informationens spårbarhet är särskilt beaktad under avsnittet *Utökad leveransspecifikation*. Dagens BIM-program saknar full funktionalitet för att märka skapade objekt med version, versionsdatum och vem som skapat objektet. Då projektering med BIM ger möjligheten att flera aktörer kan arbeta mot samma databas är möjligheten att spåra vem som gjort vad en förutsättning för att efterhand kunna bedöma respektive aktörs ansvar.

Krav på spårbarhet kan således i dagsläget vara svårt att uppfylla, men likväl har denna möjlighet medtagits i mallen. Parterna bör observera detta innan krav på spårbarhet ställs i leveransspecifikationen. Sannolikt kommer vid ökad BIM-användning behovet av spårbar information framföras som funktionskrav på programvaruindustrin som förhoppningsvis kommer att förstå behovet och förse programvaror med den funktionaliteten i framtiden.

Mottagningskontroll

Leveransspecifikationen utgör således beställarens skriftliga beställning på den digitala informationen. Leveransen måste kontrolleras mot lagd beställning vid mottagandet. Med leveransen följer en ”följesedel” som är en kopia av beställningen och som är det dokument som visar leveransens innehåll och som kontrolleras av mottagaren (beställaren) mot gjord beställning (leveransspecifikation).

Omfattningen av denna mottagningskontroll beror på vilken grad av nyttjande av informationen som avtalats. I det enklaste fallet räcker det med en kvittens av mottaget material. Om leveransen omfattar fler informationsmängder med olika egenskaper kan det vara lämpligt att följa anvisningarna i BH90, som för detta ändamål kallas ”Leveranskontroll” (begreppet borde heta Mottagningskontroll, vilket är det begrepp som används inom industrin och IT-branschen när beställaren ska kontrollera mottagen leverans).

I de fall beställaren avser att använda informationen i egna system och därvid även kunna förändra informationen kan det bli nödvändigt att upprätta en särskild plan för hur denna kontroll ska gå till och hur lång tid denna kontrollperiod ska vara. Detta ska då anges i kontrollplanen.

Godkännande av kontrollen ska ske skriftligt på det sätt parterna överenskommer om. I de fall beställaren icke underkänt leveransen men ändå underlåtit att godkänna den bör leveransen

ändå uppfattas som godkänd efter skälig tid. Detta förhållande har påtalats i instruktionen för avtalsmallen.

Beställarens nyttjanderätt och användning av levererad digital information

Enligt ABK 09 har beställaren, om inte annat avtalats, rätt att använda och kopiera redovisat uppdragsresultat endast för det med uppdraget avsedda ändamålet. Viss utvidgning avseende beställarens nyttjanderätt framgår av kommentaren till ABK 09 kap 7 § 1.

Två huvudnivåer på beställarens framtida nyttjande av den levererade digitala informationen har identifierats.

Det idag vanligaste fallet är att beställare vill ha den digitala informationen utan krav på att kunna ändra densamma. I det enklaste fallet rör det sig om att kunna ta fram kopior av handlingarna, dvs själv svara för arkivering. Kraven på den digitala informationen är i detta fall enkel att specificera.

Under denna nyttjandenivå, dvs utan krav på att kunna ändra informationen, ligger även det fall då t ex en entreprenör önskar använda den digitala informationen direkt i egna system t ex för utsättning på byggarbetsplatsen. Kraven på den digitala informationen innebär då att den är anpassad för beställarens system, vilket då ska framgå av leveransspecifikationen.

Den andra mer omfattande nyttjandenivån handlar om beställarens önskan att använda den levererade digitala informationen i egna system och även kunna förändra informationen eller informationsstrukturerna. Det krävs då att parterna även är överens om leveransens innehåll och att denna kan återskapas, t ex genom att den sparats på sk ROM-media. Möjlighet att föra in sådan information finns i avtalsmallen.

Oavsett vilken nivå på nyttjandet som parterna avtalat, kan det finnas tillfällen då beställarens rätt att nyttja all levererad digital information måste begränsas. Det kan t ex röra sig om speciella rättigheter som konsulten nyttjat vid skapandet av information och som inte kan föras vidare. Avtalsmallen ger utrymme för att föra in sådana begränsningar genom att dessa beskrivs i särskild bilaga.

Beställarens rätt att överföra levererad digital information till annan part

Beställarens rätt att överlåta nyttjanderätten till uppdragsresultatet under pågående uppdrag på någon annan, t ex vid beställarens obestånd, regleras enligt ABK 09 kap 7 § 7. Huruvida de digitala filerna härvid även ska ingå i uppdragsresultatet beror på vad parterna avtalat i uppdragsavtalet och hur leveransspecifikationen utformats. Under denna punkt i avtalet anges således vad som gäller i denna fråga.

Leverantörens/konsultens ansvar för levererad digital information

Konsultens ansvar för uppdragsresultatet regleras enligt ABK 09 och i det fall uppdragsresultatet även omfattar den digitala informationen, ansvarar konsulten för att denna uppfyller kraven enligt överenskommen leveransspecifikation, som avtalas enligt denna mall.

Frågan om ansvaret för sk överinformation måste regleras. Med överinformation menas all sådan information som kan tänkas följa med den levererade informationen utan att den specificerats i leveransspecifikationen. Det kan t ex röra sig om attribut för objekt som den använda programvaran haft som ”default”-värde, utan att beställaren uttryckt behov av dessa attribut. Konsulten har dock för att spara tid inte aktivt städat bort den informationen (eftersom den inte efterfrågats).

I avtalsmallen ska uppges om överinformation är bortstädat eller ej och att den ej omfattas av konsultens ansvar om den inte städats bort.

Arkivering av digital information

I avtalet anges om konsulten ska arkivera den digitala informationen för beställarens räkning och i så fall under hur lång tid. En sådan arkivering innebär att informationen ska vara läsbar, dvs kunna återskapa avtalat uppdragsresultat vid varje tillfälle under den överenskomna tiden.

Om konsulten inte enligt avtal ska arkivera den digitala informationen på grund av att beställaren valt att avtala om arkivering med annan konsult om detta, t ex vid leverans av BIM-modeller som sammansatts av delmodeller från olika konsulter, bör uppgifter om sådant arkiveringsansvar införas i avtalsmallen. Detta är således endast för kännedom som detta skrivs in i avtalet.

6. Spridning av projektresultat

Projektresultatet görs fritt tillgängligt från OpenBIM:s hemsida.

Webbapplikationen bygger på att varje användare kan lösenordskydda sin tillämpning. Användaren kan när som helst under ifyllandet lämna applikationen för att återuppta tillämpningen vid ett senare tillfälle. Så snart alla uppgifter lämnats kan ett färdigifyllt avtalsformulär skrivas ut för parternas underskrifter.

Information om avtalsmallens existens kommer att spridas genom OpenBIM:s nyhetsbrev, genom BIM-seminarier arrangerade av OpenBIM under våren 2010 samt via artikel i fackpress.

7. Framtida behov

Tanken är att på sikt skall en länk göras till formulär som bygger på Bygghandlingar 90, del 8 (BH90) vad gäller leveransspecifikationer. Några sådana generella mallar finns inte

tillgängliga i dagsläget och rymdes inte heller att skapas i detta projekt, vilket inte ursprungligen var tänkt. Dock skulle det innebära en stor hjälp vid användandet av avtalsmallen vid mer komplexa digitala leveranser, vilket skulle öka användandet och spridningen av avtalsmallen. I projektet har samtal förts med SIS-förlag, förläggare av BH90, om rätten att ta fram sådana mallar utan att SIS kräver särskild ersättning för framtida nyttjande. SIS-förlag har därvid redovisat ståndpunkten att så länge inte BIC eller annan organisation tar betalt för nyttjandet kan sådana mallar tas fram.

8. Ekonomi

Projektet har finansierats genom kontanta medel från SBUF och STD samt egeninsatser från STD, Byggherrarna samt deltagande parter i referensgruppen (sid 5). Byggherrarna har finansierat del av kostnaden för juridisk expertis i arbetsgruppen.

Intäkter, kkr

SBUF	350
STD	200
Total	550

Kostnader, kkr

Projektledning	140
Arbetsgrupp inkl juridisk expertis	225
IT-konsult	97
BIC	30
Utlägg	4
Framtida revideringar	54
Total	550

Mall och instruktion är upplagda på OpenBIMs hemsida för fri åtkomst och hyra ("hosting") för webbplatsen är betald tom 2012-04-30.

Framtida revideringar enligt ovan avser kostnader för löpande uppdateringar av webb-applikationen samt publicering av tillämpningsexempel.

Egeninsatserna uppgår till:

Referensgrupp	56 kkr
Lokalhyra	16 kkr

9. Referenser

ABK 09

Bygghandlingar 90 del 8, utgåva 2

Tillämpningsanvisningar version 2010:FFi (www.Fi2.se)

STD, Leda byggprojekt

Byggherre-ICT, förstudie

Tillägg till Avtal 90, version 2008

Avtal för digitala leveranser 2010

Version 1.0
2010-04-14

Avtal för precisering av leverans av digital information för avtalat uppdragsresultat i nedan angivet projekt. Avtalet omfattar leveransspecifikation med mottagningskontroll för den digitala informationen samt beställarens användning och nyttjanderätt och leverantören/konsultens ansvar för den digitala informationen.

Förklaringar, se "Instruktion för Avtal för digitala leveranser 2010"

1. Allmänt

- 1 Projekt _____
- 2 Bilaga till uppdragsavtal _____
- 3 Beställare _____ Org.nr _____
- 4 Leverantör/konsult _____ Org.nr _____
- 5 Datum _____

6 2. Leveransen avser (i enlighet med uppdragsavtalet)

7 Skede

- Programhandlingsskede
- Förslagshandlingsskede
- Huvudhandlingsskede/Systemhandlingsskede
- Bygghandlingsskede
- Förvaltningsskede/Relationshandling
- Annat: _____

10 3. Leveransspecifikation av digital information

11 3.1 Förenklad leveransspecifikation

12 Leveranssätt

- 13 Fysiskt media: _____ sparas på ROM -media med
- 14 Projektserver: _____ datum och entydigt namn
- 15 Annat: _____

16 Informationens tekniska egenskaper

- 17 Filformat _____ version: _____

18 Informationsinnehåll och informationsmängders övriga egenskaper

- 19 Enligt bifogad förteckning, bilaga _____
- 20 Annat _____

21 3.2 Utökad leveransspecifikation

- 22 Enligt Bygghandlingar 90, del 8, utgåva 2, enligt bilaga: _____
- 23 Enligt tillämpningsanvisningar 2010:FFi
- 24 Enligt annan specifikation: _____
- 25 Levererad digital information ska vara spårbar

Avtal för digitala leveranser 2010

Version 1.0
2010-04-14

26 4. Mottagningskontroll av digital information

- 27 Kvittens ska lämnas på mottagen leverans
- 28 Mottagningskontroll enligt Bygghandlingar 90, del 8, utgåva 2 "Leveranskontroll"
- 29 Annan mottagningskontroll enl bilaga _____
- 30 Utökad kontrollplan enligt bilaga _____

31 5. Beställarens användning av levererad digital information för avsett ändamål i avtalat uppdrag

- 32 Beställaren avser att använda den digitala informationen anpassad till egna system utan att förändra informationen och/eller informationsstrukturer
- 33 Beställaren avser att använda den digitala informationen anpassad till egna system med möjlighet att förändra informationen och/eller informationsstrukturer

34 **Levererad digital information som undantages från beställarens användning:**

- 35 Enligt bilaga _____
- 36 Annat: _____

37 6. Beställarens rätt att överföra levererad digital information till annan part

Beställarens rätt att överlåta nyttjanderätten till uppdragsresultatet på någon annan regleras enligt ABK 09 kap 7 §7 (se även instruktionen).

- Rätten att överföra nyttjanderätten omfattar även den digitala informationen

38 7. Leverantörens/konsultens ansvar för levererad digital information

39 *Leverantörens/konsultens ansvar för uppdragsresultatet regleras enligt ABK 09.*

Leverantörens/konsulten ansvarar för att den levererade digitala informationen uppfyller kraven enligt kap. 3. Leveransspecifikation i detta avtal

- 39 Ansvaret omfattar all levererad digital information
Konsulten ansvarar för att all s k överinformation tagits bort
- 40 Ansvaret omfattar endast den digitala information som specificerats i leveransspecifikationen. För s k överinformation som kan förekomma tar konsulten inget ansvar

41 **Friskrivning av ansvar för levererad digital information**

- 42 Ansvaret omfattar ej digital information som specificerats i bilaga _____

43 8. Arkivering av levererad digital information

- 44 Beställaren ansvarar för arkivering av den levererade digitala informationen
- 45 Konsulten ansvarar för arkivering av den digitala informationen och förbinder sig att hålla den i läsbar form enligt leveransspecifikationen i år efter avtalsdatum

Avtal för digitala leveranser 2010

Version 1.0
2010-04-14

46

- I de fall den digitala informationen utgörs av en eller flera modeller som är sammansatta från flera fackområden har beställaren avtalat om arkivering av denna/dessa med leverantör/konsult för fackområde:

Arkitekt
 Konstruktör
 Annan/andra _____

VS-konsult
 VENT-konsult
 EI-konsult

enligt bilaga: _____

47 **9. Övrigt**

48 **Underskrifter**

Ort och datum

 Beställare

 Leverantör/konsult

 namnförtydligande

 namnförtydligande

Instruktion

Version 1.0
2010-04-14

1(4)

till
Avtal för digitala leveranser 2010

Bakgrund

”Avtal för digitala leveranser 2010” (avtalet) är avsett att i första hand användas som bilaga till ett normalt uppdragsavtal enligt ABK 09. Avtalet handlar om kraven på den digitala informationen för det uppdragsresultat som parterna avtalat i uppdragsavtalet, såsom det beskrivs i en av beställaren upprättad leveransspecifikation. Dessutom regleras beställarens användning av den levererade digitala informationen samt leverantörens/konsultens ansvar för den levererade digitala informationen.

Arkiveringen av den digitala informationen kan regleras enligt detta avtal (denna avtalsbilaga).

Förklaringar till avtalsmall ”Avtal för digitala leveranser 2010”

Not	Förklaring / instruktion / hänvisning
1-4	Allmän information om projektet och parterna
5	Datum för avtalet. I de fall revideringar sker av avtalet ska revideringarna signeras och revisionsdatum anges. Alternativt skrivs ett nytt avtal.
6	Uppdragets omfattning anges såsom det överenskommit i uppdragsavtalet. Denna not utgör ett stöd för parterna vid upprättandet av leveransspecifikationen, dvs omfattningen och utformningen av det avtalade uppdragsresultatets digitala information.
7	Hänvisning kan ske till det skede som uppdragsavtalet avser enligt de benämningar som traditionellt använts i branschen. Omfattar leveransen en delleverans kan detta anges vid kryssruta ”Annat:” Parterna kan överenskomma om den digitala leveransens omfattning genom att i stället för skede eller handlingstyp ange den detaljeringsgrad eller konkretiseringsnivå som den digitala modellen är avsedd att motsvara och som preciserats genom överenskommelse mellan parterna. T ex kan parterna överenskomma om en bestämningsprincip enligt den modell som tagits fram av ”bips Digital Construction, 3D Working Method 2006” i Danmark genom Erhvervs- og Byggestyrelsen i samverkan med dansk byggindustri. (anm. någon svensk motsvarighet som branschstandard på sådan konkretiseringsgrad finns inte idag)
10	Leveransspecifikationen ska innehålla de krav som beställaren ställer på den digitala leveransen. Det är således beställaren som ska ta ansvar för att leveransspecifikationen upprättas. Kraven ska ställas utifrån de behov som beställaren har för sin användning av den digitala informationen.
11	En förenklad leveransspecifikation kan användas om kraven på den digitala informationen är mindre omfattande eller enkla att precisera.
12	Här preciseras leveranssättet, dvs hur leveransen ska genomföras.
13	Leverans t ex på CD, DVD eller annat flyttbart media. I det fall informationen ska levereras i form som inte medger framtida förändring av informationen, dvs på s k Read Only Memory, ska detta anges.

Instruktion

Version 1.0
2010-04-14

2(4)

till
Avtal för digitala leveranser 2010

14	Har beställaren anvisat en för projektet gemensam lagringsplats för leveransen (i många fall även för information under projekteringen) anges namnet på den server som avses. Detta kan vara en server hos beställaren eller hos någon av konsulterna eller en kommersiellt tillgänglig "projektplats", t ex Byggnet, Projektplatsen m fl
15	Annan form av leveranssätt kan vara t ex som bifogade filer till mail
16-17	Informationens filformat och version anges i det fall all information ska levereras i samma format, t ex DWG version 2007. I de fall den digitala leveransen innehåller information med olika filformat krävs att detta specificeras i särskild förteckning enligt bilaga, se nedan.
18	Samtliga informationsmängder (filer) förtecknas på motsvarande sätt som ritningsförteckningar upprättas vid traditionell projektering. Förteckningen ska innehålla leveransens samtliga informationsmängder med entydiga beteckningar samt även sådana egenskaper som ingår i beställarens krav. Det kan gälla namngivning, datering, format, version, storlek, rättigheter, restriktioner o dyl.
19	Förteckningen, som kan bli omfattande även i mindre projekt, upprättas som en bilaga med omfattning och innehåll som överenskomms mellan parterna.
20	Här anges eller hänvisas till annan typ av informationsinnehåll än vad som angetts enligt ovan
21	Om beställaren önskar precisera kraven utöver vad som angivits i "3.1 Förenklad leveransspecifikation" anges här det regelverk eller anvisning som avses.
22	Bygghandlingar 90, del 8, (BH90) ingår i byggsektorns rekommendationer för redovisning av byggprojekt vid leverans av digital information. För komplexa informationsleveranser rekommenderas att denna används för beställarens precisering av leveransens egenskaper, leveranssätt, leveransens innehåll, leveransmeddelandet och leveranskontroll (mottagningskontroll). Detta avtal innehåller inget särskilt stöd i form av mallar för leveransspecifikation enligt BH90.
23	Föreningen för Förvaltningsinformation har upprättat tillämpningsanvisningar för förvaltningsskedet av BH90. Dessa tillämpningsanvisningar, "Digitala Informationsleveranser till och från Förvaltning, Tillämpningsanvisning version 2010:FFi" stöder upprättandet av krav för fastighetsägarens/förvaltarens behov. Dessa tillämpningsanvisningar och mallar för leveransspecifikationer enligt BH90 finns på www.Fi2.se .
24	Annan specifikation kan utgöras av IT-handböcker, CAD/BIM-manualer, etc som beställare upprättat och tillhandahåller i uppdraget. I de fall som parterna avtalat om leverans av sådan produktionsanpassad information som ej kan hanteras enligt BH90, specificeras den därtill hörande digitala informationen i en särskild bilaga.
25	I det fall som den digitala informationen innehåller enheter (filer, objektet etc) som skapats av olika aktörer vid olika tillfällen kan det finnas behov av att i efterhand fastställa informationens ursprung, dvs informationen ska vara fullt spårbar. Detta kan t ex vara betydelsefullt vid ansvarsfrågor. Detta krav förutsätter att den programvara med vars hjälp informationen skapats har funktionalitet som möjliggör önskad spårbarhet på önskad detaljeringsnivå (t ex objektsnivå). I dagsläget (mars 2010) är denna funktionalitet sällsynt hos de programvaror som allmänt tillämpas i byggsektorn, vilket parterna bör vara medvetna om innan rutan kryssas i.
26	För att beställarens krav på informationsleveranser ska vara uppfyllda krävs en mottagningskontroll.

Instruktion

Version 1.0
2010-04-14

3(4)

till Avtal för digitala leveranser 2010

	Det är beställarens ansvar (och intresse) att denna genomförs
27	Kvittens på mottagen leverans ska göras skriftligt enligt en överenskommen rutin
28	Mottagningskontroll kan göras enligt BH90. Mottagningskontroll enligt BH90, kap 7.44 benämns i den publikationen för "Leveranskontroll". I detta avtal, liksom i de flesta andra standardavtal för andra sektorer, benämns beställarens process att kontrollera leveransen för Mottagningskontroll.
29	Mottagningskontroll kan även göras på annat sätt t ex beroende på leveransens omfattning eller särskilda beställarrutiner. Dessa anges genom hänvisning till särskild upprättad bilaga till detta avtal. Beteckning på bilagan anges här.
30	Vid speciella beställarkrav på den digitala informationen kan en mer omfattande kontroll krävas. Detta kan vara fallet om beställaren har för avsikt att använda den digitala informationen i egna system t ex under produktion eller i förvaltningsskedet. Informationen kan utgöra indata för andra tillämpningar varvid informationens innehåll och/eller struktur måste testas innan leveransen kan godkännas. Hur denna test ska gå till måste vara en del av avtalet och ska preciseras i en bilaga, som anges här. Sådan kontrollplan bör även innehålla uppgift om kontrollperiodens längd. Beställarens godkännande av kontrollen ska ske skriftligt p s s som föreskrivs i BH90. I det fall beställaren trots genomförd kontroll av andra skäl än påtalade brister i leveransen inte godkänner leveransen, ska denna ändå uppfattas som accepterad och godkänd efter skälig tid.
31	Beställarens rätt att nyttja uppdragsresultatet regleras enligt ABK 09. Beställarens behov av (framtida) användning av den levererade digitala informationen regleras genom de krav som preciseras i leveransspecifikationen. Eftersom beställaren enligt ABK 09 äger rätt att kopiera uppdragsresultatet inom ramen för det med uppdraget avsedda ändamålet följer att den digitala informationen i sin enklaste form måste kunna leva upp till detta, dvs ha levererats i ett format som tillåter kopiering. Detta ska framgå av leveransspecifikationen.
32	Beställaren har för avsikt att använda den digitala informationen utan att förändra vare sig dess innehåll eller dess struktur t ex genom att använda egna programvaror för den egna verksamhetens processer där den levererade digitala informationen utgör indata. I leveransspecifikationen har kraven ställts så att den digitala informationen anpassats för sådan användning.
33	Beställaren har ställt krav på att den levererade digitala informationen ska vara öppen för användning av beställaren i dennes egna system eller programvaror och därmed även ställt krav på att kunna ändra och lägga till information eller informationsstrukturer. I detta fall ställs särskilt höga krav på väl preciserade leveransspecifikationer och noggrann mottagningskontroll. I detta fall är leverantörens/konsultens ansvar begränsat till den information som gällde vid leveranstidpunkten. Informationen och informationsstrukturen vid leveranstidpunkten måste därför säkras.
34-36	Eventuella undantag i beställarens användning kan t ex avse sådan digital information som genererats av inbäddad programvara vars användning reglerats enligt avtal som ej kan överlåtas till beställaren. De delar av den digitala informationen som ska undantas från beställarens användning ska preciseras i särskild bilaga eller anges på raden "Annat:".
37	Beställarens rätt att överlåta nyttjanderätten till uppdragsresultatet under pågående uppdrag på någon annan, t ex vid beställarens obestånd, regleras enligt ABK 09 kap 7 § 7 (se anm., nedan). Här anges om denna rätt även omfattar den digitala informationen.

Instruktion

Version 1.0
2010-04-14

4(4)

till
Avtal för digitala leveranser 2010

	Anm.: Begränsningen i beställarens rätt är att konsulten tillförsäkras avtalad betalning för uppdraget (eller att godtagbar säkerhet ställs) innan beställaren har rätt att överlåta uppdragsresultatet på annan.
38	Leverantörens/konsultens ansvar för uppdragsresultatet regleras enligt ABK 09. Leverantörens/konsulten ansvarar för att den digitala informationen uppfyller kraven i leveransspecifikationen såsom den utformats i detta avtal.
39	Typiskt för BIM är att det uppstår s k överinformation. Denna information kan ha skapats under projekteringen eller genererats automatiskt av den programvara som använts, men utan att den ingår som en nödvändig del i det slutliga uppdragsresultatet. Den redovisas inte heller i vyer eller på ritningar som tas ut från BIM-databasen. Det kan många gånger vara förknippat med mycket arbete att städa databasen från sådan överflödigt information. Eftersom informationen är åtkomlig utan att vara ”synlig” finns det risk för att denna information kan bidra till att fel uppstår vid utsökningar ur databasen. Om leverantören/konsulten ansvarar för all levererad digital information och även att s k överinformation tagits bort innan leverans, markeras detta här.
40	Om leverantören/konsulten endast tar ansvar för den levererade digitala information som angetts i leveransspecifikationen, men inte för eventuellt förekommande s k överinformation, markeras detta här.
41-42	Den digitala informationen kan i vissa fall vara så komplex att friskrivning av ansvar för delar av informationen kan bli nödvändig. I sådana fall preciseras detta i särskild bilaga.
43	Enligt ABK 09 har leverantören/konsulten ingen skyldighet att arkivera uppdragsresultatet och den digitala informationen. Det är upp till parterna att överenskomma om hur arkiveringen ska hanteras.
44	Här markeras om beställaren ska ansvara för arkiveringen av den levererade digitala informationen.
45	Leverantören/konsulten kan åta sig att arkivera den digitala informationen och hålla den i ett skick som medger att den kan hanteras utan inskränkning jämfört med hur den preciseras i leveransspecifikationen. Om så är fallet ska anges hur länge leverantören/konsulten ska arkivera den digitala informationen.
46	BIM-databasen kan innehålla all digital information som de olika fackleverantörerna/konsulterna skapat, dvs utgöra en samlad modell av byggnadsobjektet. I rent informationssyfte anges här om beställaren utsett en av leverantörerna/konsulterna i aktuellt byggprojekt att arkivera hela modellen. Vilket fackområden som står för arkiveringen anges här.
47	Övrigt som kan vara av betydelse för hanteringen av den digitala informationen.
48	Ort, datum och parternas respektive namnförtydliganden vid underskrifter.